

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 5. ANULU XV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era peo jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trel'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 15/27 Ianuariu 1867.

Constantinu G. Ioanu.

Brasiovu, 11/23 Ianuariu. O festiuitate de doliu si de lacrimi si incheia astadi trist'a-i si posomorit'a-i solenitate, pentruca dlu Constantinu G. Ioanu Senatorulu, carele alaltieri trecuse, dupa suferintie de tempu mai indelungatu, la cele eterne, fu immormentatu astadi pre la 3 ore dupa amedi in cript'a familiaria la Biseric'a S. Adormiri din preurbiulu superioru. Era unu aspectu impanatoriu petrecerea remasitiilor acestui barbatu, la care se adunase atat'a multime de poporu, pentru ca sa-idea reposatulu cea din urma onore. Ele dupa seversirea servitiilor ddiiesci de intrég'a nostra preotime de aci, fura radicate din locuinti'a reposatulu si in fati'a unui poporu numerosu, conduse mai intaiu de tinerimea scóloru gimnasiale si normale cu corpurile loru professorali, de music'a militaria si de preotime, — si urmate de doiósele rudeni de senatori si ceilalti oficianti ai magistratulu, de centumviratu, de gremiulu negutiiorescu si multime de cetatieni fara deosebire dupa confesiune si nationalitate, de reprezentantii comunelor districtulu si ai cerculu Branulu si multime de poporu — se pusera in miscare cátra cimetiariulu bis. mai susu amintite, unde famili'a reposatulu e citora si dupa cum amu mai amintitu si are cript'a sea.

Aci se rosti si unu cuventu funebru.

Dara póte multi, cari voru ceti acésta scire trista voru vrea sa scia, ca cine fu reposatulu, pentru ce acésta jale, pentru ce atât'a participare de tóte pártile la intristarea pentru mórtia lui?

Constantinu G. Ioan e nascutu la 12 Iuniu 1823 in Brasiovu din parinti negutiatori si inca o familia vechia si cu renume, atâtu pentru onorabilitatea casei, câtu si pentru zelulu ce l'a doveditu cu ori-ce ocaziune in intrupinderi privitoare la biserica si scola. Parintii, si fratii cei mai mari in privinti'a etátiei, observandu desvoltarea talentoru si inclináriilor reposatulu, din cea mai frageda tineretia, i-au datu o astfelu de crestere, încátu la tempulu seu sa fia unu radímu din acele de totu rari pre acele dile, adeca sa intre in unu officiu unde sa aiba ocaziune a aperi si mai cu tária interesele poporulu seu. Terminandu asiá dara cursulu filosoficu si juridicu in Clusiu trecu la tabl'a reg. unde dupa implinirea pracsei de doi ani capata asiá numitulu stallum agendi pentru advocatura. Indiestratu cu cunoscintiele recerute unui barbatu aptu de purtarea oficiiloru publice, reposatulu fu unulu din acei anteluptatori ai nationalismulu, carele se incerca a rupe ghiati'a cea slaita asup'a natiunei de patru seculi si ceru asiá dara a fi primitu in cualitate de practicantu la magistratulu Brasiovulu. Groatatile cáte i se facura atâtu densulu cáte si altoru colegi ai sei, le invinse numai dupa ce caus'a acest'a umbla pána la curte si candu anulu 1848 lovea energicu in pórt'a viitoriulu

Revolutiunea urmata in curendu dede ocaziune reposatulu a incinge si sabi'a si a se pune in frun-

tea guardeloru ce se formasera in acele tempuri. Elu fu asiá dara la rendulu seu si in sirulu braviloru nostri din acelu tempu martialu, espunendu-si ce avea mai scumpu, vieti'a, pre altariulu patriei si alu natiunei. Dupa trecerea acestoru turburári reposatulu reintra in servitiulu statulu, si functiona in mai multe locuri ale tieri inaintandu pána la rangulu de consiliariu districtuale.

Sanetatea cea struncinata de tempuriu sili pre reposatulu dupa unu servitiu de vre-o 10 ani a se retrage in statulu de odichna, unde inasa si cautá fórtie intieptiesce recreatiunea sea, cá unu adeveratu vechiu patriciu „procul negotiis“ in o activitate pe terenulu industriei. Schimbárilu cele nóue politice aduse de anii 1860 si 1861 lu smulsera din retragerea in care se aflá. Increderea conceptatiuniloru sei lu alesera de senatoru in Brasiovu si nim'a cea devolata conceptatiuniloru sei nu putea se refuse acésta incredere.

Aici cá preste totu loculu pe unde a functionatu a escelatu cu o rigurosa dreptate si cu unu adeveratu interesu umanu de afacerile concrediute lui din oficiulu seu.

Reposatulu Const. G. Ioanu a fostu dara o decore a familiei sele, unu credinciosu spriginu alu natiunei sele si alu statulu seu, pentru care din urma la diet'a din 1863/4 si fu chiamatu cá regalistu. In tóte purtárilu si manierele sele era placutu si atragatoriu.

In momentele cele din urma ale vietiei sele au pusu cea mai frumósa cununa fapteloru din vieti'a sea, pentruca zelulu pentru biserica si natiunea sea l'a incununatu cu testarea averei sele, carea sa fia preste 25 mii, scóteloru románe de aici, dupa mórtia fratelului seu.

Eata dara iubite cetitoriu! pre cine plangu iubiliu sei frati Prédemni Ienache G. Ioanu si George G. Ioanu cu numeroasele rudeni si in fine pre cine plangemu noi Brasiovenii cu totii, cáruia in intristare i rostimu durerósele cuvinte:

Fia-i tierán'a usióra si amintirea eterna!

„Indep. romána“ asup'a situatiunei.

„In unulu din ultimele nóstre „articole de fondu“, dice „Independenti'a romána“, amu supusu unei critici discursurile tinute de imperatulu Napoleonu si Regele Victoru Emanuelu cu ocaziunea an. nou in privinti'a importantiei loru. Imperatulu Napoleonu si esprima bun'a sea credintia ca er'a de pace va incepe in realitate cu acestu anu, Victoru Emanuelu care nu póte impune tacere inimei sele, dice totdeun'a aceea ce cugeta. Crede ca aru fi descoperitu pe orisonte unu micu noru plinu de materie furtonósa, care cu rapeditiunea unui orcanu se póte intinde peste intregulu firmamentu si a-si imprascia fulgerile sele asup'a intregei Europe.

„Cine are dreptu, si cine n'are. Se póte ca amendoi se aiba totu de odata. Napoleona se amagesce singuru, déca aru crede ca este probabulu, ca provisoriuulu de astadi europénu aru putea se dureze multu tempu fara sguduiru puternice si Vic-

toru Emanuelu se insiela déca crede, ca máne chiaru aru trebuí sa erumpa unu resbelu generalu européne.

„Nourulu se afla pe orisonte spre Orientu de unde nu va disparé. Cá multe altele díu'a dela Königgrätz a decisu si despre sórtia Turciei. Din momentulu, candu Austri'a a trebuí sa se retraga pentru mai multu tempu din rendulu mariloru puteri active, s'a datu sentintia asup'a Domniei Otomane in Europ'a! Esecutarea póte sa se amáne pentru cátu-va tempu, in ori ce casu inasa ea se va face, déca nu-i va veni mai curendu mórtia naturala. Se presupunemu chiaru, ca Austri'a si va redobandi iarasi puterile sele, cu tóte acestea, acésta nu se va intempla asiá de curendu, încátu sa se impedece chesiti'a de resolvare a Orientulu.

„Insa chiaru in acésta grabire ce se póte vedea astadi de tóta lumea acestei operatiuni interioare este pentru Turci'a, unu felu de garantia, ca puterile europene nu voru veni asiá curendu in conflictu pe fatia in privinti'a ei. Cea din urma incercare pentru mantinerea Portiei — resbelulu Crimeei — n'a fostu intrupinsa numai din caus'a ei, ci contr'a Rusiei, care incependu a atacá voia se devie singura domnitóre.

„Déca va fi adeveratu, ca puterile occidentale s'au intielesu de a nu interveni in chesitiunea gréoturca, pe cátu tempu nu va interveni Russi'a, atunci de buna séma pericolulu, ca se va dá o impulsione chesitiunei orientale din acésta parte, este fórtie micu. „Pentru poporulu rusu inasa frontiera natiunela se intinde atátu cátu se intinde biserica.“

Nimicu mai naturalu, cáci cáte-va episoade, precum eroic'a aperare a monastirei Arcadi'a, adusera intr'o ferbere simtiementulu natiunaliu slavicu, ce este fórtie lesne de atiliatu. Guvernulu russescu este convinsu despre imposibilitatea, de a lucrá singuru in acésta afacere. Afara de aceea curtea din Petersburg nu póte face in acestu momentu nici o aliantia européna, pe care sa-si póta rezamá politic'a sea. Relatiunile cu Austri'a sunt restrinse. Reportulu cu Prussi'a in aparintia celu putinu nu lasa nimicu de doritu. Guvernulu russescu a recunoscutu prea tardiú, ca slabirea Prusiei nu este intarirea Rusiei. Pentru supunerea Ungariei in anulu 1849 Russi'a n'a avutu nici o multumire, din partea Austriei ceeace Russi'a a impedeatu atunci, s'a efectuatu prin sabi'a Prusiei la Königgrätz; in aceeași batalia s'a decisu si despre sórtia Schleswig-Holsteinulu, a cáru despartire de Danemarc'a, Russi'a credea ca a impedeatu prin protocolulu din Londr'a.

„Cándu imperatulu Nicolae tolera umilirea Prusiei in Olmütz séu a cárei causa a fostu mai multu elu, nu presupunea, ca Russi'a va avea indata sa suferé intr'unu modu simftoriu consecutiunile politicele sele fatale. O Prussia din 1866 putea séu sa impedece resbelulu Crimeei séu sa fia o contra balantia decisiva pentru Russi'a.

„Cu tóte acestea impacienti'a imperatulu Nicolae se pare a nu fi trecut asup'a imperatulu Alessandru, in adeveru elu póte asceptá, pana candu va face ore-care progresse in reformele interioare

ale imperiului Czarului și incorporarea Poloniei cu Rusia; de care se ocupa astăzi cu atâtă energie. Pentru Anglia și Rusia imperiul otoman a devenit unu ce cu totul indiferent, pentru densă aru fi prea de dorit, decât regele Greciei aru putea să ia rolul Sultanului, precum asemenea de a constitui nise principate mici independente de Porta și de Rusia nu prea dependente. Centru de gravitate alu cestiunii orientale pentru Anglia nu se afla atât în Constantinopol cât în Egiptu. Naturalmente acolo este și pentru Franța și Italia din cauză canalului Suez. Aerul de protectore ce-si da actualul ministru de externe din Franța față cu Grecia în favoarea Sultanului, n'are mare însemnatate. Franța voiesce să previe numai o catastrofa fără veste, spre a putea apărea mai bine preparată decât cum se crede astăzi. În fine cât privește pe Prusia, pentru densă este negresit mai avantajos, de a remanea chestiunea orientala pendinte, decât să se dea cauza la unu resbelu, în care n'aru putea să se tîne neutră. Cu câtă va dură mai multu situațiunea actuală, cu atâtă se va obicinu în Europă, de a vedea în Prusia pe moderatoriul intereselor opuse și a se conformă cu densă, va avea cu atâtă mai multu tempu să linișce pentru operă de organizare a Germaniei.

De ôrece în adevăru astăzi nici un'ă din puterile Europene nu e dispusă de a tăia cu violența nodul orientalu, atunci fără îndoielă națiunile crestine din Turcia voru putea continuă în cea mai mare linișce operă loră de desmembrare a imperiului turescu, precum ni s'a acordat nouă de jă și precum se va acordă și Serbilor.

Fața cu această situațiune europeană toate propunerile pretinse nu sunt decât nise combinațiuni fără nici o însemnatate. În Petersburg aru voi că chestiunea orientala să se resolve în modulu urmatoriu: Separarea Egiptului sub domniă ereditară a viceregului; liberarea insulelor grecesci, care se pot constitui independente sau să se încorporeze cu Grecia; unirea Tesaliei și Epirului cu Grecia; independența Muntenegrului și a României; înființarea unui ducatu Bosniă cu Er-

zegovină sub unu duce „austriac”; independența Serbiei, restituirea unui statu bulgaru sub unu Principe „rusescu”; marginirea imperiului turescu în Europă în Rumeliă și Albaniă.

Pute ca și aceste presupțiuni au aceeași valoare că și alianța greco-italiana sub protectoratul austriac, se pute că să fie posibilă că avendu în vedere aceste eventualități se șlesce în Petersburg de a încheia o alianță cu Prusia, cu toate acestea în momentul de față Prusia se va decide cu a-nevoiență, că nu din cauză unei alianțe să-si impue sarcini nouă și a renunța de buna voie la politica.

Prin urmare Napoleonu pute să fie prevădiut bine, decât să marginesce viziunile se de pace în anulu curentu numai la esoposițiune; în anulu viitoriu însă pute să aiba dreptu Victoru Emanuelu.

Evenimente politice.

S a b i i u 14 Ianuaru.

În privința politice interne, până în momentul cându scriem, mai multu conjecturi decât fapte. Azi „N. Fr. Pr.” ne aduce între alte acum șirea, că dlu ministru de Beust pretinde dela colegii sei, că cu ocaziunea deschiderii senatului extraordinariu să dea cam următoarea declarațiune:

Prin convocarea senatului extraordinariu alu imperiului nu tînde nimenea la vătămarea dreptului constituțional alu tieriloru transilvane (germano-slave). Sistarea determinatiunilor ce privescu senatulu imperialu fu de lipsa pentru impacarea cu Ungaria și pentru mulcomirea slavilor. E dară preste putința de a străformă senatulu imperialu legalu. Pentru că celu d'antăiu e numai unu organu pentru ajungerea unei învoiri între naționalități; să se dea azi dară regimulu ajutoriu, că să pōta prin senatulu extraordinariu pune puntea între constituțiunea din Fauru și între cea a Ungariei. Îndata ce se va fi făcutu acestă parte cea sistată a constituțiunii se restatoresce cu scopu că senatulu imperialu să se pōta apucă de punerea la cale a reformelor aretate de senatulu imperialu.— d. Beust să fie aternat de primirea acestei propuneri făcute din parțesi, mergerea mai departe mîna în mîna cu colegii sei.

Lînga cele de mai sus trebuie să punem și urmatoriulu telegramu din Vienă de datulu 23 Ian. n.:

Imperatoriulu primă adresă dietei unguresci în cestiunea legii de întregirea ôstei. Răspunzându la vorbirile conducătorilor deputatiunii, Imperatoriulu a esprimat speranța, că unu rescriptu ce are să se emită în curentu va delatură toate temerile adresei. Imperatoriulu s'a declarat că este gată a implini dorințele tierii, îndată ce va fi succesu de a se înlatură greutățile formării unui ministeriu responsabilu ungurescu.

Scirile despre denumirea ministeriului ungurescu urmăza un'ă după altă. Foi vieneze de luna trecută afirma de jă că actulu acestă de denumire e de jă scrisu de Imperatoriulu și că ministeriulu aru fi compus în modulu urmatoriu: Forgách, Deák, Sennyey și Eötvös. Unele sciri au alte combinațiuni, cari cuprindu apoi în listă ministrilor și pre contele Miko.

O corespundență a „Hr. Ztg.” din Vienă de datulu 22. I. c. spune că înțelegerea între Belcredi și capii partidei lui Deák e unu faptu implinitu. Asemenea și denumirea ministeriului ungurescu e numai o întrebare a dilei.

După seversirea acestor aru veni apoi compunerea unui ministeriu imperialu din toate partidele și adică: Beust remane pentru externe, Belcredi pentru administratiune, Kaiserfeld ministru de stat, Herbst ministru de instrucțiune, Giskra de finanțe, Rieger de justiție, și Potocki de economia poporală.

Din cele ce cetim în pressă vieneză aflăm că e de temut că alegerile în senatu nu voru esit tocmai după dorințele centralistilor.

În politică din afara însemnău următoarele sciri mai însemnate și adică: Din programulu ministeriului de Bavariă și din aspirațiunile regimulu badensu se vede că și sudulu germaniei înclina foarte tare către Prusia sau către federațiunea nordică și că prin urmare sunt temeri că Bismarck va nisui din toate puterile a izolă pre Austria de către statele nemțesci și mai taro decum credeau unii politici și ai tăia totă comunicațiunea de către densesle.

Despre mergerea cu Franța mîna în mîna

FOISIORA.

Impartășiri dintr'unu manuscriptu, ce tractăza despre Dreptulu Canonice alu Bisericii greco-resaritene ortodoxe ecumenice.

(Urmare.)

Notiune despre sinodu.

Sinodulu însemnăza în limbă elinică „adunare” sau „congresu” și cu deosebire „adunare pentru tractarea obiectelor religioase și eclesiastice”; se mai înțielege sub sinodu și „superioritatea și autoritatea bisericăscă.” Prin urmare sinodulu este adunare bisericăscă spre tratarea obiectelor religioase eclesiastice și eclesiastico administrative și economice sau filantropice.

Feliurime a sinodulu.

1. Sinodulu cu privire la obiectulu pertractandu este sau dogmaticu, sau biseric-administrativu; acelu tractăza despre dogmele credinței, și despre esamenarea dogmatică și canonică a nouă alesului Eppu, și se compune eschisivu din Arhieri, că unii cari sunt chemați a priveghia mai de aproape pentru susținerea în curătenia a dogmelor și învăteturilor cardinali ale bisericii, ascultandu și pre alți dascali renumiți bisericesci; iară acestă tractăza despre obiecte eclesiastico-administrative, economice și administrative precum sunt alegerile întregului personalu ieratic și biseric-economicu, încependu dela patriarh și până la diaconi, dela episcopii patriarhatelor până la episcopii singuratecilor parochii și fondelor bisericesci, scolari, monastiresci și filantropice, și se compune din arhieri și reprezentanții clerului și poporului.

2) Sinodulu cu privire, la membrii adunați pute fi sau generalu sau particularu. Sinodu generalu este acelu la care s'au adunatu toti arhieri din lumea crestina; de aceea se numesce și Sinodu de a totă lumea sau ecumenicu (nuse cere absolutu prezența tuturor arhierilor la sinodulu ecumenicu, căci cei împedcați din cauze binecventate se potu suplini prin locuitori, precum acestă o dovedescu actele sinodelor ecumenice). Sinodu particularu se chiama acelu, la care s'au adunatu arhierii sau reprezentanții clerului și poporului dintr'o patriarhia, metropolia sau eparchia, de aceea Sinodulu particularu pute să fie patriarhalu, metropolitanu sau eparchialu și se pōte numi și localu. Între Sinodele particulare și locale pe dreptu se numera și Sinodele protopresbiterale, parochiale și monastiresci, care au însemnatate mare în viața organică a bisericii, căci Sinodele parochiale și monastiresci sunt chemate mai dintăiu să alăge și să tramita reprezentanții la Sinodulu lor eparchialu și metropolitanu și încă și pentru Sinodu patriarhalu.

De unde tragu Sinodele începutulu lor în biserică?

Sinodele tragu începutulu lor dela însuși mantuitorulu Iisus Christos; acestă nici unu canonicu, fie elu câtă de speculativu, nu o va putea împugnă, pentru că Christos au sevarsitu într'unu modu Sinodalu, va să dica în adunări cu apostolii și poporul toate lucrările se. Acestu adevăru se documentăza cu momentele cele mai însemnate din viața mantuitorulu dintre care numai unele vomu aminti aci și adică: Christos, fiindu apostolii lui toti la densulu adunati, i au înzestratu cu puterea legării și deslegării; i au trimisu pre ei în totă lumea să boteze și să învete poporele; i au întrebatu pre ei, ce pentru cine lu tînu ei pre densulu și au înfruntatu pre apostolulu Ia-

cobu și Ioann pentru nesuieșă de înțietate între frații lor; au laudatu pre Petru pentru credința și apoi l'au înfruntatu pentru frică, ce au aretatu pentru patimile lui Christos dicendu: mergi după mine satano, căci smintelă mi esti, că nu gandesce cele ce sunt ale lui Ddiu, ci cele ce sunt ale omnilor; au asediatu cină cea de taina de față fiindu toti apostolii, și s'au suitu la ceru înainte lor. Christos au învătatu în sinagoguri, adică în adunări pe popore, precum acestă documentăza parabolele lui despre sameniitorulu, despre spină, despre lamina și graunțulu de mustariu; despre farisei; despre smerență și smintelă; despre casatoriă; despre risipirea Ierusalimului și finea lumii; despre fericiti; despre milostenia și iubirea de Ddiu; despre asiediamintele omnesce; despre îndreptarea fratelui peccatosu.

Nu numai literă, ci și spiritulu acestor învătături ale lui Christos dovedesce sinodalitatea a facerilor lui Christos, căci toate acestea au avutu de scopu reformarea radicală a iudaismulu degeneratu, carele eră plinu de patimi stricaciōse pentru nēmulu omnescu, ce se manifestă în fatiarnicii, momelă, sumetia și separatisme, și totdeodată Christos au avutu de scopu alu învătaturilor se întemeierea unui caracteru solidu purceditoriu din convingeri morale, ce adică faptele externe ale omnilor să răspunda dispuștiunilor lor interne. Spre ajungerea unai asemenea scopu sublimu, precum au fostu misiunea mantuitorulu, nu s'au putu luă altu modu, fără celu sinodalu, că unulu, carele este și popularu; de aceea Christos învătă: „unde sunt doi sau trei adunati în nimele meu, acolo sum și eu în mijloculu lor; și iarasi: „lumină nu se pune sub obroc, ci în luminariu, că să lumineze tuturor din casa.”

(Va urmă.)

in politic'a orientala cetimu sciri diferite, dara cari consuna intr'aceea, ca Franci'a aru avea acum prea putina incredere in posibilitatea impecării Austriei in cele interne.

De altmintrea despre Franci'a inca strabatu unele sunete, cari se dechiara in contra bunapartismului si cari potu sa fia nutrite prin restringerile parlamentari si de pressa emanate din unu decretu publicatu de curendu in foile franceze. Pre câtu putemu aflá, decretulu caséza adres'a la cuventulu de tronu si admite dreptulu de interpelatiune, in sa in senatu se cere cá interpelatiunea sa fia spriginita de d'ó u e despartieminte (60 membri) si in camera de patru despartieminte (120 de membri). Cátu pentru press'a aceea se transpune judecatorieloru si se cobóra timbrulu dela 6 la 3 centimi. — O alta scire de importantia mai adaugemu, ca Imperatulu Francésiloru aru avé de cugetu sa apeleze de nou la unu plebiscitu, prin carele are de cugetu a-si renoi fundamentulu suveranitatiei sele. Scirea acést'a din urma precum si cele de mai susu, duca pre multi politici la concludsiunea ca Napoleonu are ce-va de cugetu. Unii suntu si in privint'a cugetului lui gat'a a ne spune ce-va si dicu ca déca cum-va nu aru puté efeptuí cu ocaziunea espositiunei universale in Parisu, unu congressu celu putíu in fápta, atunci anulu 1867 póte nu se va terminá, pâna nu va vedé decisiunile cele mai serióse. „Póte ca principiulu nationalitatiei“ se dice „se va aplicá in mesur'a cea mai eclatanta.“ Mijloculu la ajungerea acestei tinte va fi o aliantia intre Franci'a, Prussi'a si Itali'a.

In dilele trecute ni se spunea ca Russi'a are de cugetu a creá vre-o câte-va consulate in Austri'a si adeca in Pest'a, Agram si alte puncte mai insemnate. O corespundintia a unui dtuariu vienezu din capital'a Croatiei spune, ca acést'a aru fi de prisosu.

Relatiunile intre Turci'a si Greci'a erá in dilele trecute fórté serióse.

Din Sp a n i'a se scire, ca nu mai póte trece multu si o nóua revolutiune trebuie sa sbucnéscá.

Projectulu legeri celei nóue pentru militia.

In valóre pentru tóte tierile de coróna ale imperiului austriacu, afara de marginea militara.

(Capetu.)

§ 29. Celu ce este eliberatu de a intrá in armata pre basea vre-unei otáririi din §§ 13 pâna 17 si din § 25 si mai târdiu si perde titul'a de eliberare, si nu mai implinesce aceea, ce conditiuneza titul'a acést'a, fára sa fia primitu o alta titulu de eliberare, devine in anii determinati in § 2 si 23 obligatu de a intrá in armata in clas'a aceea de etate, in carea au fostu primitu mai întâiu eliberarea ceruta.

§ 30. Ori-cáru'a carele si-au implinitu tempulu legale de servitiu de linia in armata, au avutu purtare buna si e capace inca pentru servitiulu de arme, i se va concede, a continuá din voia libera din anu in anu tempulu de servitiu — in locu de a intrá in reserva si de a trece preste aceea.

Favoratiunile (inlesnirile) pentru cei ce continua mai departe servitiulu din voia libera, se voru ordoná prin precepte deosebite.

§ 31. Fia-care se va demissioná din armata dupa implinirea duratei legale de servitiu de regula in fia-care anu cu finea lunei Iuniu, — terminulu generalu de demissionare —; in casu, candu va fi unu resbelu, se da dimisiunea numai in urm'a ordinatiunei imperatesci.

Inainte de implinirea tempului de servitiu se va incuviintiá demissionarea numai :

a) déca va fi fostu inrolarea in contra legeri;

b) déca unu minorénu au intratu in armata cá libertinu fára invoirea parintiloru seu tutorului seu si parintele seu tutorulu protestéza in contra pasului acestu'a in tempu de trei luni — socotindu-se din diu'a aceea, candu li s'au fácutu cunoscuta intrarea acést'a in armata si tempulu cuvenitu pentru protestare — la instanti'a personala a parintelui seu la judecatori'a tutorului, fára cá intr'aceea sa fia intratu inrolatulu in etatea aceea, in carea este obligatu la asentare ;

c) candu se ivesce o necapacitate pentru servitiu, carea nu se póte delaturá ;

d) déca ajunge soldatulu in o relatiune insemnata in § 12, punctu 1, 2, 3, si in fine,

e) pentru celu ce servece in rezerv'a a dóu'a déca uniculu seu frate e inrolatu in armata si dela present'i'a reservistului depinde sustinerea parintiloru, mosiloru seu fratiloru sei (§ 12).

§ 32. In casurile a) si c) (§ 31) — intielegandu-se, ca la c) se chiarifica, cumca necapacitatea sa fia fostu dejá pe tempulu inrolárei — au acci'a cari la astfelu de asentári se facu vinovati de vre-o invinuire de a depune pentru spesele facute cu celu demissionatu o suma de dóue dieci de fiorini in erariulu statului si afara de aceea au de a suferi o pedépsa deosebita, precum o v dictá legile penale seu preceptele pentru servitiu.

Acelu'a, carele prin o asentare nelegale au avutu dauna, i stá in voia, de a pretinde o desdaunare dela cei vinovati.

In tóte celelalte casuri de demissionare nu se va pretinde desdaunarea speselor pentru erariulu statului.

§ 33. Comunitátile si purtatorii matriculeloru au sa le stea judecatorieloru politice in tóte afacerile, ce se ceru pentru facerea asentárei, intr'ajutoriu.

Spesele pentru mergerea la sórte si la asentare, are sa si le acopere fia-care asententu ; pre cei lipsiti de mijlóce are sa-i ajutorece comun'a, dela carea au sa se acopere si spesele de drumu ale antestatoriului comunci si ale conducatoriului oficialu alu asentantiloru din caus'a intregirei armatei.

Spesele de drumu ale celoru ce mergu la supravisitatia si a cortegiului loru se acoperu din erariulu statului.

Tóte eelalate spese ale intregirei armatei au sa se acopere dupa principiile ce esista pentru administratiunea judecatorieloru respective.

§ 34. Déca va intreprinde unu asentantu, carele se tine de clas'a antái'a, a dóu'a si a trei'a, vre-o caletoria, la carea dupa preceptele pasaportului i este de lipsa o concessiune pentru caletoria, fára concessiunea acést'a, atuncea perde emolumentele inrolárei dupa clas'a de etate si dupa sórte, si se va asentá in cerculu acel'a de asentare in care se va prinde.

Déca unu asentantu din clasele provocate nu se afla in patri'a (loculu nascerei) sea e indatoratu, a insciintiá pre antisti'a comanala despre loculu, unde se afla; déca nu o face acést'a, fára de a fi fostu impedecatu din o casa ne'vingibila, atunci se va pedepsi pentru negrija acést'a, fára nici o privire la tractamentulu ce va mai urmá dupa lege, cu o pedépsa de bani pâna la o suta de fiorini pentru fondulu saraciloru, seu déca nu va fi in stare a depune sum'a acést'a, cu inchisóre pâna la o luna.

§ 35. Cine va tine pre unulu, care se afla in clasele de etate provocate in servitiu e indatoratu a insciintiá despre elu pro antisti'a comanala in decurgerea septemánei din urma inainte de a se incepe asentarea, cine primesce in sa pre unu atare in servitiu are sa faca insciintiarea in tempu de 24 óre.

Antisti'a comunala are datorintia a informá fára amanare pre judecatori'a politica despre insciintiarea acést'a.

§ 36. Cine se va casatori cu calcarea poruncei din § 8. perde emolumentulu (folosulu) inrolárei dupa clas'a de etate si se va asenta fára sórte, in casu in sa, candu nu aru fi capace, se va pedepsi cu o suma de bani pâna la siése sute de fioreni pentru fondulu seraciloru, seu cu inchisóre pâna la siése luni.

Asupr'a acelor'a, cari conlucrandu la casatori'a loru s'au fácutu vinovati, are de a se pune o pedépsa de bani pâna la siése sute fioreni pentru fondulu seraciloru seu de inchisóre pâna la siése luni, fára privire la tractamentulu dupa preceptele de servitiu, déca se afla cum-va in servitiu de atatu.

§ 37. Cine este datoriu a se presentá inaintea comissiunei asentátore si nu se presentéza fára cá sa aiba o escusare temeinica, se va privicá obligatu la asentare, iara acel'a, carele scie despre acést'a si lu ajutoreza, se va privicá impreuna vinovatu la detragerea dela asentare, si astfelu se va tractá cu ambii.

Déca unu asentantu, carele e declaratulu de capace pentru servitiu, nu s'au pututu rectificá la investigatiunea, fácuta in privint'a acést'a, pentru intardierea sea are sa servésca unu anu, déca s'au presentatu de buna voia, eara déca s'aru aduce cu sit'a la asentare, doi ani preste tempulu otaritu de servitiu la linia; eara déca se va recunósce de necapace pentru servitiu, atuncea se pedepsesce cu inchisóre pâna la trei luni.

Déca au trecu asentantulu dejá de 36 de ani (§ 7) si nu póte documentá, ca inca pe tempulu acel'a, candu au pasitu in clas'a întâia de etate, au fostu necapace pentru servitiu, se va pedepsi cu inchisóre pâna la siése luni.

Impreuna vinovatii la detragerea dela asentare se voru pedepsi cu inchisóre pâna la trei seu in casuri mai apesátore pâna la siése luni.

Cine va efeptuí, ca sa se prinda unu fugariu dela asentare se va premiá prin locutenenti'a tieriei cu dóuedieci si patru fioreni din erariulu statului, cari bani se voru restitui din averea fugariului si a celoru impreuna vinovait.

§ 38. Acolo, unde cei datori de a militá se detragu in numeru mai mare dela datorint'a de a mititá fugindu de asentare, se póta face de cátra locurile centrale respective pre cale administrativa dispositiunile acomodate pentru delaturarea acestei impregiurári.

§ 39. Déca se póte documentá despre unulu carele e datoriu de a militá, ca s'au vatematu in-susi pre sine cu voia, unu atare sa se tramita din diregatoria la armata si are de a servi doi ani preste durat'a legala a servitiului la linia.

Scólele elementarie in Nordamaric'a.

(Urmare.)

Aceste de comunu dise, sa vedemu acum cum e structur'a scóteloru din launtru, carea difereza cu totulu de sistem'a européna.

Mai inainte de tóte trebuie sa amintimu ca directiunea scólei elementarie din Americ'a nu se tine de regimulu centralu, ci cu totulu de singur'a comuna. Ací n'are a se mestecá nici o putere din afara, nici a porunci. Comun'a e dómna absoluta. Si totusi scól'a se afla in starea cea mai buna. Si óre ce aru fi la noi, candu amu avea si noi o astfelu de sistema! Numai de pica din intemplanise greutáti pre comuna, celu dintáiu lucru e coborirea platei invatietoriului seu casarea cu totulu a scólei. Asupr'a scólei si invatietoriului striga toti si in locu de a fi invatietorii membrii cei mai onorati si stimati in comuna, cáci loru e incredintata fericirea seu nefericirea viitóre a comunei in-

tregi: ei sunt cei mai despretiuiti și mai reu plătiți de cum sunt chiar pastori satului. Rusine destula acéști'a pre noi. Și într'adeveru urmările cele rele a le astorfeliu de proceduri rusinatóre, nu remanu fără efect, ci se arata destula de triste în selbataci'a pruncilor și locuitorilor, cari numai într'atât'a diferéza de animale căci póta chipu de omu. Americanulu e sigur, care pe dreptu în privinti'a scólei póte fi mândru și se póte numi adeveratu omu pre lume, care nu staruiesce pentru nimic'a mai multu și cu mai multa iubire decâtu pentru scól'a sea elementara, cu carea se póte apoi și mandri inaintea lumii întregi.

Precum e scól'a elementara în Americ'a lucrulu comunei, tocm'a asiá diferéza și constructiunea interna; domnesce însă totusi preste totu loculu unele și acele principie.

Tóta comun'a e obligata prin lege a ținea atâtea scóle câte trebuie, cá sa póta merge toti copiii apti de scóla. De cum-va s'aru întemplá cá o comuna sa nu-si implinésca acésta datorintia, atunci statulu o póte trage la judecata, carea apoi o silesce; afara de acéști'a parintele, care are copii și nefiindu scól'a în comuna sufere în privinti'a cultivárei copiilor, are dreptu a și dá comuna în judecata, carea apoi sa-lu despagubésca pentru daun'a causata.

Fia-care comuna cum cresce la 2000 de locuitori, se imparte în mai multe despártiemente câte cu 150—300 suflete, și apoi fia-care despártiementu sustine câte o scóla. De aci apoi numerulu acelu necredibilu de scóle, carea în Europ'a nici pe departe nu i se póte asemená.

În an. 1861 a fostu în provinci'a Newyorkului cu o populatiune de 3,800,000 suflete 11,750 de scóle fundamentale, adeca la 300 sufl. 1 scóla în Masachussetu la 1,231,000 sufl. 4605, adeca la 270 sufl. 1 scóla; în Ohai vine la 260 sufl. 1 scóla; în Ilinoi la 140, în Mitiganu la 150 și în Uisconsinu la 130 sufl. câte 1 scóla. Și cum e în Europ'a? În Franci'a, cea mai culta țiera suntu dupa ultim'a numerare la 37 milióne 3800 scóle, adeca la 880 suflete 1 scóla, prin urmare de 7 ori mai puțin decâtu în acele provincie americane, cari și datéza începutulu numai de vre-o câti-va ani. Cá sa se póta asemená Franci'a cu Americ'a aru trebui sa aiba 200,000 scóle în locu de 38,000. Prin Germani'a vine la 6—700 sufl. câte o scóla și în Helveti'a la 4—500 câte un'a. Numai acésta tierisióra de-si muntósa și petrósa se póte încátu-va compará cu Americ'a. Pentru aceea e și cea mai inaintata din tóte tierile Europei. Cum suntu scólele la noi nici nu trebuie sa mai amintescu. Câte comune mari și fără scóle, séu de-si au scóla-su necorespondiátóre tempului de astadi și se petrecu anii în ele fără de a face mere procopséla, ba de multe ori scól'a numai strica în locu sa diréga. De unde apoi și vine aceea nepasare cátra scóle și despretiuirea sciintiei și invatieturei. (Va urmá.)

Brasiovu 4 Ianuariu 1867

Điu'a de anulu nou a devenitu pentru Brasioveni o di démna de aducere aminte pentru petrecerea cea placuta cu care ne-a amusatú renumit'a viorista romána. Dsiór'a Elis'a Circ'a care se departéza de patria și calatoresce la Parisu ne-a surprinsu tocmái în diu'a de anulu nou cu unu concertu în sal'a gimnasiului románu gr. or. Petrecerea, ce ni-a făcutu jun'a viorista a lasatu suveniru dulci în animile ascultatorilor. Dens'a e prea multu cunoscuta de publiculu románu, decâtu sa mai aiba aci locu o recensiu detaiata a insusirilor celor eminenti ce le posede. Brasiovenii aratara prin aplausulu celu enormu ca séu pretiú și stimá pre jun'a artista, iara Dsiór'a de alta parte sciú sa

satisfaca în modulu celu mai placutu adaugendu lângá numerii din programa și alte cantece nationale, la cari e de admiratu pre lângá arta simtiulu, cu care fura executate. Nu putem retacea și meritulu Dlui Páb'a, dirigentulu muziciei militare dela regimentulu Gondrecourt. Dsea ne-a surprinsu cu unu potpouri de cantece románe, ce l'a compusu anume pentru sér'a de concertu. Acestu potpouri a produsu unu aplausu ce nu vrea sa se mai finésca. Colmea frumsetiei a acestui potpouri au fostu dóue soluri, unulu executatu de cornistulu, și altulu de Eufonistulu, care cantara „Eata și nóptea.“ La frumseti'a acestui concertu a contribuitu și placntulu cantáretiu Dnulu Welling, care ne-a delectatu cu vocea lui cea sonora. Anim'a fia-cáru auditoriu a fostu incantata în sér'a acéști'a de totu ensemblulu concertului și cu deosebire de Dsiór'a Circ'a, carei'a avemu de ai multiamí acésta petrecere amusanta, și carei'a i postimu voiagiulu bunu și — la revedere! N. P.

Vien'a 6/18 Ianuariu 1867.

Onorate Domnule Redactoru! Vei asceptá póte dela mine, ce petrecu în capital'a imperatiei, unde mai multu cá aiurea sa faurédia sórtea popóreloru sa întindiu și desfasiuru vr'o politica; însă aprioriti spunu ca nu suntu aplicatu astadata spre aceea. Déca totusi aru fi locu, cá sa pierdu vr'o vorba în politica, apoi cá sa me esprimu în scurtu voiu dice numai atát'a, ca și pre aicea asceptárele suntu încordate și jurnalele suntu marginite numai pre lângá felurite conjecturi, inotandu opiniunile pre nivoulu nesiguratitiei. Unu altu ce-mi place a-ti referá de aici. Amu disu i-mi place, cá sa întielegi ca te pregatescu pentru ce-va de bucuria. Dle Redactoru! Dreptulu Canonicu alu bisericei nóstre ortodoxe, care pre cátu de bogatu în materialulu seu, pre cátu de liberalu și de constitutiunálu în cuprinsulu seu; pre atát'a de negligiatu pána acum, a ajunsu a se prelege pentru prim'a data cá studiu ordinariu la Universitatea cea dintáiu a imperatiei, în Vien'a. Înainte cu vr'o trei dile cetitu în fóra Ofic. „Wiener Zeitung“ denumirea fostulu Prof: la academi'a Teresiana, Zsismann, de profesoru ordinariu cu dreptu canonicu alu bis. orientale la Universitatea de aici. Începutulu lu va face în semestru II. și dupa cum audiú din isvoru probavere cu „constitutiunea bisericei orientale.“ (vedí și nr. 3 alu „T. R.“ R.)

Me servescu de ocasiunea acéști'a a-ti referá ce va și despre serbarea anului nou, ce tinerii románi studiosi de aici o serbédia, dupa unu obicei ereditatu, în toti anii la ajunulu anului nou. Acésta serbare fu un'a dintre cele mai frumoase. Tinerii románi din feluritele unghiuri ale tieriloru locuite de románi convenira laolalta, sa salutara fratiesce, se animara și incuragiara pentru lucruri maretie, fapte serióse, pentru care suntu chiamati în venitoriu. Dupa cina urmara mai multe dechiamatiuni de Poesii, productiuni în musica instrumentale și vocala a mai multoru arii și cantece nationale. Fiindu onorate de unu numeru frumosu de óspeti se redicára mai multe toaste: în sanatatea inaltuluu Imperatu, a capiloru bisericei nóstre, a binefacatoriloru junimei, a întregiei inteligintie románe și a oaspetiloru. În decursulu serbárei încursera mai multe telegrame gratulére, din mai multe párti spre cea mai mare bucuria a tuturoru celor adunati cu unu cuventu acésta serbare avú unu caracteru cordialu și solidu, demnu de o tinerime romána aflatóre în Vien'a spre a culege, cá albin'a miere numai din florile cele neveninóse. Alta data mai multe. *)

*) Multiamimu pentru cele primite și asteptámu cele venitóre.

Varietáti.

** Din isvoru autenticu aflámu, ca de Nicolau Tataru din comun'a Danesiu, carele au repostatu ince în 18 Main 1866 au remasu unu testamentu, din care testamentu se vede ca acestu crestinu evlaviosu au testatu pre séu a bisericei síscólei gr. or. din di's'a comuna dóue livedi și unu locu de aratura. Un'a dintre livedi va fi cam de 4 juguri și 1048; marimea celorlalte nu o scimu. Livedile suntu ale bisericei și scólei pentru tóte vécurile, asemenea pentru tóte vécurile va trece loculu de aratura în folosinti'a parochului gr. or. carele se va aflá asiediatu aci în comuna. O atare fapta se lauda pre sine. Amu dorí cá sa aiba mai multi imitatori.

*** Colecțiune de poesii intitulata: „Candu nu aveamu ce face“ de dlu Alexandru Cánditiparita la Bucuresci în tipografi'a nationala. În dilele aceste amu primitu atins'a colectiune, carea în privinti'a elegantiei în provedietura nu lasa nimic'a de doritu. Ca sa ne dámu o parere de recensori, dupa o singura percurgere nu putemu vomu spune numai atát'a, ca impressiunea cea dintáiu recomanda talentulu poeticu, de-si de alta parte cele mai multe piese dovedescu, ca poetulu judeca lumea din partea cea intunecata séu slaba și are pre puținé cuvinte pentru partea ei cea buna. Pretiulu brosiurei de 10½ cóle hartia eleganta și tipariu fumosu face 2 sfanti (doi dieceri.)

Nr. 1—2 Concursu.

Pentru întregirea statiunei vacante de invetiatoru în comunitatea greco-resaríténa Racasdi'a ce este îngremiata inclitulai comitatu alu Carasiului și protopresbiteratului greco-orientálu románu alu Bisericei albe, prin acéști'a se escrie concursu.

Cu acésta statiune suntu împreunate urmátóele emolumente anuale:

a) în bani gat'a: 120 f. v. a.
b) în naturale: 25 meti de gráu, 25 meti de cucuruzu, 100 ponti de sare, 100 ponti de lardu 25 ponti de lumini, 10 orgii de lemne, 4 jugere pamentu de semenatura și cuartiru liberu.

Doritororii de a ocupá acestu postu de invetiatoru voru avé a inzestrá petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuvintia, cu estrasulu de botediu, cu atestatele despre absolvirea cu sportu bunu a cursulu pedagogicu în Institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de pána acum'a și portarea loru morale și politica, și astfelu inzestrate le voru subterne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu diecesei Caransebesiului pána la 15 Februariu cal. vechiu 1867.

Caransebesiu 29 Decembre 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiane.

Nr. 2—1 Edictu.

George Radu din Crihalm'a în comitatu Albei superióre, în Transilvani'a, care mai bine de trei ani si au parasitu cu necredintia legiuit'a sea muhere pre Ann'a Georgie Micu, și pribegesce în lume, se provóca cá în terminu de 3 luni sa se presentedie inaintea subscrisului foru matrimoniale, cáci la din contra, proeesulu divortialu asupra-i pornitu, se va decide și fără densulu; în întielesulu prescrizeloru SS. Canóne bisericesci. — Hasiufaleu în 7 Ianuariu 1867.

Forulu matrimoniale gr. res. alu Tratului protop. alu Palosiului.

I o a n n G h e a j a,
Admin. protopopescu.

I. B. Misselbacher et Fii in Sábiiu și recomanda depozitele lor de tórturi de bumbacu, albe și colorite (vapsite) rosii și venetu unei favorabile cautári. Vinderea se face en gros et en detail, în piati'a cea mare nr. 327.